

S. Sayısı : 165

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile Modüs vivendinin onanması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ticaret Komisyonları raporları (1/166)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/783 - 6/1102

17 . IV . 1947

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile Modüs vivendinin onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 25 . III . 1947 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısı gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulmuştur.

Sözü geçen Anlaşmaların 4582 sayılı Kanununun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar kurulunca 25 . III . 1947 tarihli ve 3/5594 sayılı Kararla onanmış olduğunu arz ederim.

Başbakan

R. Peker

Gerekçe

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında İkinci Cihan Savaşından önceki devreye nispetle son yıllarda azalan ekonomik münasebetleri geliştirmek, bu alanda memleketimizle anılan Birlik arasındaki mübadeleleri şimdiki şartlara uygun bir şekilde ve genel bir çerçeve içinde düzenlemek hususlarında - mevcut Anlaşmalar gereğince Lüksemburg Hükümeti adına da hareket eden - Belçika Hükümetiyle uyushmuş ve 12 Mart 1947 tarihinde Ankara'da bir Ticaret Anlaşması, bir Ödeme Anlaşması ve bir Modüs vivendi imzalanmıştır.

Belçika ile ticaretimizin, 7 Eylül 1946 tarihli kararlarla kurulmuş olan esaslara uygulugunu sağlamak için yeni Ticaret Anlaşmasında, iki memleket arasındaki ticari mübadeleler ahdî listelere bağlanmamış, bunların Tarafların genel ithalât ve ihracat rejimlerine göre yapılması derpiş edilmiştir. Aynı bakımdan, ticari mübadelelere ait ödemelerin de karşılıklı denkleştirme aranmadan serbest dövizle yapılması için yeni Ödeme Anlaşmasına hükümler konmuştur.

Ticaret Anlaşması hükümlerini gereği gibi yürütmek amacıyla Türk ve Belçikalı temsilcilerden mürekkep bir Karma Komisyon kurulması da kararlaştırılmıştır.

Her iki Anlaşmanın yürürlük süresi 26 Mart 1947 tarihinden itibaren bir yıldır.

Ancak bitiminden önce Taraflar yeni anlaşmalar akdi için temasa geçecektir.

İki memleket arasında bir Ticaret ve Seyrisefain Sözleşmesi akdedilinceye kadar yürürlükte kalacak olan yeni Modüs vivendi ile Taraflar birbirlerine karşılıklı olarak bazı istisnalarla en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi uygulamaya kararlaştırmış bulunmaktadır.

Modüs vivendi de 26 Mart 1947 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş olup üç ay önceden haber verilme şartıyla Taraflarca bozulabilecektir.

Gerek her iki Anlaşmanın gerek Modüs vivendinin memleketimizin asılarına uygun ve Bel-

çika - Lüksemburg Ekonomik Birliğiyle münasebetlerimizi geliştirecek mahiyette oldukları mü-talâa edilmektedir. Bu düşünce ile Anlaşmalar ve Modüs vivendi Büyük Millet Meclisinin yüksek tasvibine arz olunur.

Dışişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dışişleri Komisyonu

Esas No. 1/166

Karar No. 19

20 . V . 1947

Yüksek Başkanlığa

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında imzalanan Ticaret ve Öde-me Anlaşmalarıyla Modüs vivedinin onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 25 . III . 1947 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan ve Başbakanlığın 17 . IV . 1947 tarih ve 6/1102 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulup, Ko-misyonumuza havale edilen kanun tasarısı ve ge-rekçesi, Dışişleri Bakanlığının temsilcisi de bu-lunduğu halde incelendi. Neticede tasarı oybir-liğiyle kabul edildi.

Havalesi gereğince Ticaret Komisyonuna

gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışişleri Ko. Başkanı

Bilecik

M. Ş. Esendal

Kâtip

Gümüşane

E. Tör

Burdur

F. Altay

Manisa

A. B. Artunkal

Bu rapor Sözcüsü

Tokad

N. Poroy

Aydın

Dr. M. Germen

Gazianteb

Dr. A. Melek

Bolu

H. C. Çambel

Kocaeli

İ. S. Yiğit

İmzada bulunmadı.

Samsun

C. Bütsel

Ticaret Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ticaret Komisyonu

Esas No. 1/166

Karar No. 23

23 . V . 1947

Yüksek Başkanlığa

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında imzalanan Ticaret ve Öde-me Anlaşmalarıyla Modüs vivendinin onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Ba-kanlar Kurulunca 25 . III . 1947 tarihinde Yük-sek Meclise sunulması kararlaştırılan ve Başba-kanlığın 17 . IV . 1947 tarih ve 6/1102 sayılı Tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulup Dışişleri Komisyonu tarafından kabul edilen kanun tasa-rısı ve gerekçe Komisyonumuzca, Dışişleri ve Ti-caret Bakanlıkları mümessillerinin huzuriyle gö-rüşüldü.

Kanun, yurt menfaatlerine uygun görülerek

kabul edildi.

Havalesi gereğince, Kamutayın müzakeresine arz etmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Ticaret Komisyonu Başkanı Y.

Ankara

A. Çubukcu

Bu R. Sözcüsü kâtip

Niğde

H. Ulusoy

Trabzon

A. R. Işıl

Yozgad

Z. Arkant

Kayseri

H. Ürkün

Trabzon

M. Yarımbıyık

Muş

B. Dedeoğlu

Van

M. Koçak

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında Ankara'da imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile Modüs vivendinin onanması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında 12 Mart 1947 tarihinde Ankara'da imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile Modüs vivendi onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan
R. Peker

Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı
M. Ökmen

Devlet Bakanı
M. A. Renda

Adalet Bakanı
Ş. Devrin

Millî Savunma Bakanı

C. C. Toydemir

Dışişleri Bakanı

H. Saka

Millî Eğitim Bakanı

Reşat Ş. Sırer

Ekonomi Bakanı

T. B. Balta

Gümrük ve Tekel Bakanı

T. Coşkan

Ulaştırma Bakanı

Ş. Koçak

Çalışma Bakanı

Dr. S. Irmak

İçişleri Bakanı

Ş. Sökmensüer

Maliye Bakanı

H. N. Keşmir

Bayındırlık Bakanı

C. K. İncedayı

Sağlık ve Sosyal Y. Bakanı

Dr. B. Uz

Tarım Bakanı

F. Kurdoğlu

Ticaret Bakanı

A. İnan

TÜRKİYE CÜMHURİYETİ İLE BELÇİKA - LÜKSEMBURG EKONOMİK BİRLİĞİ ARASIN- DA TİCARET ANLAŞMASI

Türkiye Hükümeti ve kendi adına olduğu gibi mevcut anlaşmalar gereğince Lüksemburg Hükümeti adına da hareket eden Belçika Hükümeti, iki memleket arasındaki ticari münasebetleri geliştirmek üzere aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır:

Madde — 1

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasındaki ticari mübadeleler her iki memlekette yürürlükte bulunan genel ithalât ve ihracat rejimlerine uygun olarak yapılacaktır.

Madde — 2

İşbu Anlaşmanın yürürlük süresinde yapılacak ticari mübadelelere ait ödemeler bugünkü tarihte imzalanan Ödeme Anlaşması hükümlerine göre tesviye edilecektir.

Madde — 3

İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden evvel başlamış olan hususi takaslı veya serbest dövizli işlemler, bu işlemlerin iki taraf yetkili makamları tarafından onanması anında her iki memlekette yürürlükte bulunan genel rejim hükümlerine uygun olarak tasfiye olunacaktır.

Madde — 4

İşbu Anlaşmanın yürürlüğe konulmasından sonra her iki taraftan sevkedilen mallara, ihrac eden memleketin yetkili makamlarınca verilmiş, ilişik örneğe uygun bir menşe şahadetnamesi katılacaktır.

Bedeli 100 Türk lirasını veya başka bir para ile bu meblağın eşitini aşmayan göndermeler için menşe şahadetnamesi aranılmaz.

Madde — 5

İki memleket arasındaki iktisadî münasebetlerin gelişmesini takip etmek ve bunu kolaylaştırmaya yarayacak her türlü tekliflerde bulunmak üzere Türk ve Belçika temsilcilerinden tereküp edecek ve iki memleketin yetkili makamlarının isteği üzerine toplanacak olan bir Karma Komisyon kurulacaktır.

Madde — 6

İşbu Anlaşma 26 Mart 1947 tarihinde yürürlüğe girecek ve yürürlük süresi bir yıl olacaktır. Anlaşmanın bitmesi tarihinden önce, iki Hükümet yeni bir Anlaşma akdine girişmek üzere temasa geçeceklerdir.

Ankara'da 12 Mart 1947 tarihinde Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türkiye Hükümeti adına
B. Z. Sanuz

Belçika Hükümeti adına
S. Halot

Menş e Ş ehadetnamesi

Gönderilen :
İsim :
İkametgâh :
Sokak :
Malın cinsi :
Ambalaj tarzı :
Koli adedi :
Marka No. :

Gönderilen :
İsim :
İkametgâh :
Sokak :

Gayrisâfi ağırlık . . . . . Kg.
Kıymet :

Malın gönderildiği yol :

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasındaki 12 Mart 1947 tarihli Ticaret Anlaşması hükümleri gereğince, ... Ticaret Odası yukarıda vasıfları gösterilen malların Türk - Belçika para sahası menş eli olduğunu tasdik eyler.

TÜRKİYE HÜKÜMETİ İLE BELÇİKA HÜKÜMETİ ARASINDA ÖDEME ANLAŞMASI

Türkiye Hükümeti ve kendi adına olduğu gibi mevcut anlaşmalar gereğince Lüksemburg Hükümeti adına da hareket eden Belçika Hükümeti, Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasındaki ödemeleri kolaylaştırmak üzere aşağıdaki anlaşmayı aktetmişlerdir :

Madde — 1

İşbu Anlaşmanın uygulanmasında Belçika para sahası tabirinden : Belçika, Lüksemburg Büyük Dükalığı, Belçika Kongosu ve manda altındaki Ruanda - Urundi toprakları anlaşılır.

Madde — 2

Belçika para sahasına ithal edilen veya edilecek olan Türkiye menş eli malların karşılıklarının ödenmesi ile yürürlükte bulunan kambiyoaya ait Belçika Kanunlarının müsaade edeceği diğer her türlü ödemeler Amerika Birleşik Devletleri dolâriyle tesviye edilecektir.

Amerika Birleşik Devletleri dolâriyle yapılacak bu ödemeler zorluklar gösterdiği takdirde, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Londra veya New - York'ta masrafsız olarak teslim edilecek serbest altın terki muakabilinde, gerekli ödeme vasıtalarını Belçika Millî Bankasının emrine vermeyi taahhüt eder.

Madde — 3

Türkiye'ye ithal edilen veya edilecek olan Belçika para sahası menş eli malların karşılığının ödenmesi ile yürürlükte bulunan kambiyoaya ait Türk kanunlarının müsaade edeceği diğer her türlü ödemeler Amerika Birleşik Devletleri dolâriyle tesviye edilecektir.

Amerika Birleşik Devletleri dolâriyle yapılacak bu ödemeler zorluklar gösterdiği takdirde, Belçika Millî Bankası, Londra veya New-York'ta masrafsız olarak teslim edilecek serbest altın terki mukabilinde gerekli ödeme vasıtalarını Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının emrine vermeyi taahhüt eder.

Madde — 4

Her iki memleketin İhraç Bankaları, icabı halinde, ikinci ve üçüncü maddelerin altın terkinde müteallik hükümlerine hâlel getirmeksizin yukarıdaki maddelerde derpiş edilen Amerika Birleşik Devletleri dolarından başka bir parayı kararlaştırmak için anlaşabileceklerdir.

Madde — 5

İkinci ve üçüncü maddelerde derpiş edilen altın terkleri adı geçen iki banka arasında kararlaştırılan fiyatlarla yapılacaktır.

Madde — 6

Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankası ve Belçika Millî Bankası işbu Anlaşmanın iyi işlenmesini sağlamak için alınacak tedbirler üzerinde anlaşacaklardır.

Madde — 7

İşbu Anlaşmanın yürürlüğü sırasında her ki memleketin yetkili makamları tarafından onanmış olup ta Anlaşmanın sona erdiği zaman bitirilmemiş olan işlemler, işbu Anlaşmanın hükümlerine göre tasfiye edilecektir.

Madde — 8

İşbu Anlaşma, bugünkü tarihte imza edilmiş olan Ticaret Anlaşmasıyla aynı günde yürürlüğe girecek ve aynı yürürlük süresinde olacaktır.

Ankara'da 12 Mart 1947 tarihinde iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türkiye Hükümeti adına
S. Halot

Belçika Hükümeti adına
B. Z. Sanus

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ VE BELÇİKA - LÜKSEMBURG EKONOMİK BİRLİĞİ ARASINDA
AKDEDİLEN MODÜS VIVENDİ**

Türkiye Hükümeti ve kendi adına olduğu gibi mevcut Anlaşmalar gereğince Lüksemburg Hükümeti adına da hareket eden Belçika Hükümeti, aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır :

Türkiye Cumhuriyeti ve Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği :

- Gemi seferleri işlerinde;
- Gümrük resimlerine, resimlerin tahsil tarzına, gerek ithalât gerek ihracatın gümrüklenmesine ait nizam, formalite ve mükellefiyetlere müteallik hususlarda;

Birbirlerine karşılıklı olarak en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesini bahşedeceklerdir.

En ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi :

- Osmanlı İmparatorluğundan 1923 de ayrılmış olan memleketlere Türkiye'nin, gümrük tarifi hususunda bahşettiği veya edebileceği hususi faydalara ;
- Yüksek Âkîd Taraflardan birinin hudutta gidiş gelişi kolaylaştırmak üzere hemhudut devletlere bahşettiği veya edebileceği imtiyazlara ;
- Yüksek Âkîd Taraflardan biri tarafından akd olunmuş veya olunacak bir gümrük birliğinden doğan faydalara ;

4. **Yüksek Âkid Taraflardan biri tarafından** diğer tarafın iştirak etmiyeceği çok taraflı sözleşmelerde üçüncü devletlere gelecekte bahsedilecek haklara veya imtiyazlara bu hak veya imtiyazlar genel mahiyette çok taraflı sözleşmelerde oldukları veya ancak bu sözleşmelerde yazılı buldukları ve bunlardan faydalanmanın diğer Âkid Tarafa yeni menfaatler temin ettiği takdirde; Uygulanmayacaktır.

İşbu Modüs Vivendi 26 Mart 1947 tarihinden itibaren meriyete girecek ve Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında bir Ticaret ve Seyrüsefain Antlaşması yürürlüğe girinceye kadar uygulanacaktır.

Şükadar ki, iki Taraf üç ay evvelden haber vermek suretiyle işbu Modüs vivendiyi heran bozabilecektir.

Aşağıda imzaları olan ve bu hususta usulen yetkili bulunan temsilciler, işbu Modüs vivendiyi, muhtevasını tasdik ederek imzalamışlardır.

Ankara'da 12 Mart 1947 tarihinde Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türkiye Hükümeti adına
B. Z. Sanus

Belçika Hükümeti adına
S. Halot